

KÖPECZI 100 – Centenáriumi tárlat a Lábasházban

Helyszín: Lábasház, Sepsiszentgyörgy

Megnyitó: 2020/01/16, 17 óra

KURÁTOR: Turnai Tímea főmuzeológus, a szcenikai gyűjtemények vezetője

Köpeczi Bócz István (Budapest, 1919. november 11.– 1978. március 30.) **Jászai Mari-díjas** látványtervező, plakáttervező, grafikusművész és illusztrátor, főiskolai tanár, legendás magyar játékfilmek plakát- és látványtervezője, két évtizeden át a Madách Színház tervezője, a Nemzetközi Színpadművészeti Tárlat első díjasa (Újvidék, Novi Sad-i Triennálé, 1972.)

1938-ban az Iparművészeti Iskola ötvös szakán szerzett művészeti bizonyítványt, tanára Pál Lajos ötvösművész volt. 1945-ben diplomázott a Magyar Iparművészeti Főiskola festő szakán és a Pázmány Péter Tudományegyetem, művészettörténet szakán, mesterei Aba Novák Vilmos, Bernáth Aurél, Elekffy Jenő, Szőnyi István voltak.

1945–1951 között a Magyar Iparművészeti Főiskola és a Magyar Képzőművészeti Főiskola grafikai tanszékének tanára volt. Elismeréssel méltatta grafikai tudását, oktatói hatását a Jászai-díjas díszlettervező, a Nemzeti Színház látványtervezője, Csányi Árpád. Mindemellert **mestere volt** az elismert művésznek, Balogh Istvánnak (Csíkbánkfalva, Románia, 1924. november 21. –), aki kétszeres Munkácsy Mihály-díjas grafikus, plakáttervező, kifejezetten az alkalmazott grafika területén elismert alkotó, a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia rendes tagja (1993). *Kiemelkedő tanítványaként érdemes még megemlíteni, Zelenák Crescenciat, aki a Kossuth-díj átvételekor, 2016. március 15-én kihangsúlyozta mestere, Köpeczi nagyműveltségű oktatói tevékenységét, sőt elsőként említette főiskolai tanárai közül.*

Színházi és plakáttervezői munkássága az 1950-es években kezdődött. 1951-ben az Úttörő Színház, 1952–1954 között az Ifjúsági Színház, 1954–1956-ban a Petőfi Sándor Színház és 1956–1978 között, egészen haláláig a Madách Színház látványtervezője volt.

Magyar játékfilmekhez készült grafikus plakátok tervezésével is az 1950-es évek közepén kezdett foglalkozni. 1955-ben Köpeczi Bócz István gyönyörű kompozíciója a magyar film történetének egyik legjobb alkotását, a *Körhintát* (1955, rendezte Fábri Zoltán) népszerűsítette. Fábri Zoltán felkérésére az 1956-ban készült magyar játékfilm, a *Hannibál*

tanár úr (1956, R. Fábri Zoltán) és *Az egy pikoló világos* filmplakátját is ő jegyzi. 1957-ben a *Mese a 12 találatról* című új magyar filmvígjáték tervezőjeként alkotott. 1958-ban Fábri Zoltán harmadik nagy játékfilmjének – *Édes Anna* – is ő lett a plakáttervezője, népszerűsítője. 1960-ban az új *Magyar Jégrevü* premierjére készített plakátot. 1963-ban Keleti Márton: *Hattyúdal* című magyar játékfilm látványtervezője volt. Színházi, bélyeg, plakát és könyvtervezései mellett karikatúrákat is készített, ötvösművészeti tárgyakat is alkotott. **Szakkikvei jelentek meg** a *Színház* című lapban (Műhely rovat, Fellini példája, jelmez, maszk témában, IX. évf,9.sz,197609). **Társszerzője volt A diákszínházi játékról** (Bp., 1959) című szakkönyvnek.

Színházi tervezőművészetének a festői és grafikai találékonyság, gazdag színhatású, dús fantáziájú, olykor-olykor ironikus, játékos jelleg és építőkézség voltak a jellemzői. Alkotásait számos egyéni és csoportos tárlaton, többek között **a Nemzeti Szalon (Budapest, Múcsarnok) kiállítójaként mutatta be 1941–1976 között. Három évtized alatt 112 előadás jelmezterveit és 155 előadás díszletterveit, látványterveit álmodta színpadra.** Jelentősebb színházi tervei: Achard: *A bolond lány*, Shakespeare: *Vízkereszt, vagy amit akartok, III. Richard, Minden jó ha a vége jó*; Molière: *Dandin György*; Németh László.: *A két Bolyai*; Brecht: *Kurázszi mama és gyermekei*; Szomory Dezső.: *Hermelin*, Sarkadi Imre: *Az elveszett paradicsom*, valamint Tamási Áron: *Csalóka szivárvány*, Tamási Áron: *Énekes madár* darabjainak színrevitelében is közreműködött.

Grafikai munkásságának jellegzetes állomásai voltak Kalló Ferenc: *Itt a piros – hol a piros?* (1940) és az első magyar gyermekenciklopédia köteteinek (*A föld és lakói*, 1960) illusztrálása, valamint Kéki Béla *Az írás története* című könyvének (1971) grafikai terve. Könyvillusztrációi: Herman Melville: *Moby Dick*, Dala László – Dékány András – Kocsis Ferenc – Kulin György – D. Major Klára – Rónaszegi Miklós: *A világ és az ember*, Kéki Béla: *Az írás története*, Szántó György: *A boszorkány*, Véber Károly (szerk.): *A néma völgyben*, Rónaszegi Miklós: *A Sánta Bölény*, Lengyel Balázs: *Kicsi Elik vadász lesz*, Dala László – Dékány András – Rónaszegi Miklós: *A Föld és lakói*, Kun Erzsébet: *A végén minden kiderül*, Kun Erzsébet: *Mosolygó medicina*, Dala László – Jakucs Pál – Kulin György – Tasnádi Kubacska András: *A mi világunk*, Holdas Sándor: *Az indiánok varázsitala*, Kőszegi Frigyes: *Élet az őskorban*, Szász Imre: *Gyere velem a pályaudvarra!*, Kun Erzsébet: *A rejtvény*, Rónaszegi Miklós (szerk.): *Misi búcsúzik és más színdarabok*, Horti József: *Félelmetes rovarok*.

Hazai és nemzetközi elismerései: A Fővárosi Állatkert plakátpályázatának III. díja (1941), ENIT, III. díj (1943), Jászai Mari-díj (1969), Nemzetközi Színpadművészeti kiállítás I. díja, Újvidék (Novi Sad-i Triennálé, 1972).

Egyéni kiállításai: Fényes Adolf Terem (1955), Madách Színház előcsarnoka (1964, 1969).
Csoportos kiállításai: Magyar Újságrajzoló Művészek Kiállítása, Nemzeti Szalon, Budapest (1941), Magyar művészek olasz tárgyú képei, Nemzeti Szalon, Budapest (1943), Plakátkiállítás, Nemzeti Szalon, Budapest (1948), Iparművészeti kiállítás, Moszkva (1949), Első Magyar Képzőművészeti kiállítás, Műcsarnok, Budapest (1950), Békeplakát és az 5 éves terv, Ernst Múzeum, Budapest (1953), 5. Magyar Képzőművészeti kiállítás, Műcsarnok, (1955), Képzőművészetünk tíz éve, Műcsarnok, Budapest (1956), II. Magyar Plakátkiállítás, (1957), Magyar Plakát kiállítás, Berlin (1958), Sportkarikatúra kiállítás, Testnevelési Tudományos Tanács Sportmúzeuma, Budapest (1960), Magyar Plakáttörténeti Kiállítás, Műcsarnok, Budapest (1961), IV. Magyar Plakát Kiállítás, Ernst Múzeum, Budapest (1965), Novi Sad-i Triennálé, Újvidék (1972), Prágai Quadriennálé (1976).

Látványtervezőként (MTV): *Ifjú szívvel* (1953), *A város alatt* (1953), *Különös ismertetőjel* (1955), *Melyiket a kilenc közül?* (1956), *Ők tudják, mi a szerelem* (1964), *Lajos király válik* (1964), *A csengő* (1966), *Régi idők mozija* (1972), *Tériszony* (1974), *A csendháborító* (1976), *Scapin furfangjai* (1977).

MTV játékfilmek jelmeztervezőjeként: *Erkel* (1952), *Vihar* (1952), *Az eltűszentett birodalom* (1956), *Esős vasárnap* (1962), *Régi idők mozija* (1972), *Scapin furfangjai* (1977), *Sir John Falstaff* (1977).